

Viitasaaren kunnallistoimistossa pidetään yleinen Raittiusneuvottelukokous

kuluvan maalisk. 27 p. alkaen klo 1 p. johon tilaisuuteen pyydetään saapumaan poliisiviranomaisia, raittiudenvolvoja sekä seurain ja yhdistysten edustajia sekä muita raittiuden harrastajia. Kokouksessa esiintyy raittiusneuvoja M. E. Mäki. Viitasaari 15. 3. 28.

Raittiuslautakunta.

Viitasaaren kunnallistoimistossa pidettiin yleinen Raittiusneuvottelukokous 27.3.1928. (Saarijärven Paavo 17.3.1928)

lopulta täysin päinvastainen. Laista viis veisattiin: salakuljettajat toivat ulkomailta Suomeen ennennäkemättömät määrät ulkomaista alkoholia, jota kuljettiin autoilla ja hevosilla eteenpäin.

VIITASAAREN kunnanvaltuuston kokouksessa, lokakuussa 1920, päätettiin valita raittiudenvolvoja, joita kieltoain voimaan tulon jälkeen nimitettiin kuntiin ja kaupunkihin kieltolakia valvomaan ja myös kotietsintöjä tekemään. Raittiudenvolvojat olivat useat mukana myös pirturatsioissa.

Viitasaaren kunnallistoimistossa pidettiin yleinen Raittiusneuvottelukokous 27.3.1928. Kokouksessa esiintyi raittiusneuvoja M.E.Mäki. (Saarijärven Paavo 17.3.1928)

MYÖHÄISSYKSYLLÄ 1928 Viitasaarella löytyi 177 litraa pirtua auton syöksyessä Hännilänsalmen lossipaikalta suoraan järveen. Kolme ihmistä sai surmansa.

Ainoa pelastunut kertoi, miten hän oli onnettomuus-päivänä lähtenyt muiden mukana lissalmeen. Jyväskylästä olivat he lähteneet klo 12 päivällä.

Matkalla oli kuljettaja huomauttanut, etteivät auton jarrut ole kunnossa, mutta siitä huolimatta olivat he ajaneet edelleen. Hän mainitsi kylä tietävänsä Hännilänsalmen lauttauspaikan, mutta ei arvannut sen vielä tulleen, kun onnettomuus tapahtui.

Autonohjaajana oli ollut eräs kajaanilainen hurjapä, joka tälle matkalle lähtiesään oli sanonut, että ensi kerralla katselen syntistä maailmaa taivaasta taikka vankan ristikköjen takaa. (Saarijärven Paavo 3.11.1928). Tapauksesta uutisoitiin ympäri Suomen.

Pirtua salakuljettanut auto

ajoi poliisien takaa-ajamana veteen Viitasaaren Hännilänsalmen lossilla. (Museovirasto).

VUONNA 1929 Viitasaaren poliisiviranomaiset takavarikoivat Jurvansalossa 12 litraa spriitä. Salakuljettaja oli kätkenyt pirtunsa juurikoriin ja sitonut sen linja-auton ulkopuolelle. Auton omistajalla ei ollut takavarikoidun spriin kanssa mitään tekemistä, joten salakuljettaja joutui yksin syytteeseen salakuljetuksesta.

Samaan aikaan hävittivät Viitasaaren poliisit Kymönkoskella erästä torpasta viinatehtaan, jossa keittämisen piti juuri alkaa. Tehdas tuhoitiin ja syyllinen haastettiin oikeuteen luvattoman ammatin harjoittamisesta. (Työn Voima 11.11.1929)

KIELTOLAIN yleinen kunnioitus oli Viitasaarella heikohkoa. Viinan myyjä ja keittäjä liikkui paikkakunnalla suhteellisen paljon, joten heillä oli oltava myyjiä suhteellisen paljon asiakkaita.

Paljastuneiden viinanmyyntitapausten määrän saa moninkertaistaa, jotta päästään edes lähelle todellista lukua, eli paljonko alkoholia todella myytiin, ostettiin ja juotiin.

Lähteet:

Hämäläinen, Johanna, 1999. "Onpa sitä viinaa!" *Kieltolaki paikallisena ilmiönä Viitasaaren pitäjässä vuosina 1919-1932. Suomen historian pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta, historian laitos. Keski-suomalainen 1.10.1920, Saarijärven Paavo 17.3.1928 ja 3.11.1928, Työn Voima 11.11.1929.*
<https://www15.uta.fi/koskivoimaa/arki/1918-40/kieltolaki.htm>

KUNTAYHTEISTYÖ

Keski-Suomessa ei selvitystä sote-kuntayhtymästä

Keski-Suomen kunnanjohtajien ja luottamushenkilöjohdon syyskuisessa kokouksessa todettiin, ettei Keski-Suomessa käynnistetä erillistä kuntayhtymäselvitystä vaan yhteistyötä tiivistetään kuntien vapaaehtoisena yhteistyönä.

Kuntien sote-johdon yhteistyönä on haarukoitu niitä osa-alueita, joissa yhteistyötä voitaisiin jo lähteä tiivistämään ja muodostaa yhteiset pysyvät rakenteet palveluiden tuottamiseksi.

Taustalla on muun muassa pienempien kuntien vaikeudet rekrytoida pätevää henkilökuntaa tai varmistaa riittävä asiantuntemus yksittäisissä ja vaikeissa asiakastapauksissa.

YHTEISTYÖTÄ voidaan tehdä lukuisissa eri asioissa. Näitä ovat esimerkiksi vaativa lastensuojelu, perheoikeudelliset palvelut, päivystykselliset sosiaalipalvelut, vammais- ja palvelut, valvonta, hankinnat, sairaala Novassa toteutettava asiakas- ja palveluohjauksen sekä Keski-Suomen järjestämistalouden laatiminen. Lisäksi sote-johto käy syyskuun aikana vielä läpi maankäytön ja palveluohjauksen valmistelussa tehdyn vuodeosastoseelvityksen toimeenpanoa.

Keski-Suomen kunnat ovat yhteistyössä valmistautumassa myös hakemaan rahoitusta yhteisille sosiaali- ja terveystalouden digihankkeille.

KOKOUKSESSA käytiin laajaa keskustelua sairaala Novan talous- ja tuottavuustavoitteiden toteutumisesta. Kunnat sitoutuivat uuden sairaalan rakentamiseen sillä ehdolla, että nykytoiminnan kustannustasoa voidaan hillitä 10 prosenttia.

Tällöin uuden sairaalan investointikulut eivät tulisi kuntien lisäresursseiksi palveluista aiheutuvien kustannusten päälle.

Nyt kunnilla on huoli, ettei tavoite toteudu ja erikoissairaanhoidon järjestämisestä aiheutuvat toimituskulut kasvavat jatkuvasti samalla, kun varsinaisen investoinnin kulut realisoituvat uuden sairaalan valmistuessa.

Retkikunta pysähtyi Pikku-Koljatin maisemiin etsimään erakon asuinpaikkaa.

Syysretkellä Koljatin komeissa maisemissa

Viitasaarella on oma sotavankileirihistoriansa.

LUKIJAN JUTTU

Mauri Kananen

Syksyisen kuulaana lauantaina Viitasaaren Reserviupseerit järjesti kotiseutretken Koljatin maisemiin ja historiaan.

Retken aluksi tutustuttiin liki hehtaarin entiseen kivenotopaikkaan. Melkoinen rikkaus pitäjälle on ollut oikeanlainen kiviaines, jo valmiiksi sen lusto on kuin hiottua muistokiven pintaa.

Timo Boman muisteli ensimmäistä virkatehtäväänsä erakon majalla, kun hän oli tullut virkakaverinsa kanssa etsimään kadonnutta erakko-Leppästä. Koljatin alueella erakkona asunut Leppänen löydettiin hukkuenaan järvestä.

Koljatin vuori oli melkoinen nousultaan ja liikuntarajoitteisille retki oli todella muistorikas ja kuntoa kasvattava. Hyvällä yhteistyöllä selvitettiin.

KOLJATIN ALUEELLA oli sotavankileiri vuosina 1943-44.

Vankileiristä on jäljellä vain yksi ison kiviunin jäännös maastossa.

Erkki Ruuska kertoi monenmoisia muistoja leirirajoilta. Hän oli tuolloin 8-vuotias, kun vangit tulivat Uudellatalolle.

Hän kertoi, että paikalla oli yksi noin 30 miehen

parakki ja sitä puoltaa yhden uunin löytöminen. Saunana heillä oli parakista notkon takana Koljattiin päin tasamaalla oleva rakennus. Parakki oli lauterakenteinen ja sen osia Uudellatalolta vietiin hevosella metsään.

Uudentalon isossa 24 leivän uunissa venäläinen leipuri paistoi joka päivä uunillisen leipää vangeille. Suomalaiset vartijat asuivat talon rakennuksessa, muun muassa aitas- ja riihessä.

Eräänä aamuna vartijoiden esimies huusi pihalla herätyksen ja kun mitään ei tapahtunut, hän ampui seinän läpi laukauksen ja sen jälkeen kaikki olivat nopeasti jonossa pihamaalla. Tämä äkkipikainen johtaja sai pian komennuksen toisiin tehtäviin.

Kaiken kaikkiaan vaikutti kuitenkin siltä, että täällä oli melko rauhallista ja sopuisaa vartijoiden sekä suomalaisten ja vankien yhteiselo. Vangit tekivät ahkerasti töitä pelloilla ja metsissä, polttopuiden teko oli pääasiallinen metsätyö.

RETKEN JÄLKEEN kävin Eeva-Maija Rutasen luona. Hän kertoi, että Ilolanmäeltä Kymönkoskelle päin Louhulan talon pihapiirissä oli aidattu parakkialue ja siellä samoin oli noin 30 vangin yhteisö töissä. Talo oli Vermaatsaaren maalla.

Rutasen mukaan kaksi vankiupseeria asui Nieme-

lässä eikä heillä ollut vartijoita mukanaan. Samaa käytäntöä oli ollut myös Uudellatalolla ja siellä oli näille annettu oven avain ja he lukitsivat sen sisäpuolelta. Silloin oli määräykset toteutettu, kun he olivat lukkojen takana.

NÄILLÄ ALUSTAVILLA tiedoilla voi sanoa Viitasaarella olleen monilla kylillä vankileirejä, mutta ne olivat kussakin paikkasa alaleirejä/kompanioita ja näitä noin 30 vangin yhteisöjä, joiden keskuspaikka oli Naarjärven Piekissä. Sotavankien Järjestelyleiri 2.

Leirejä on Viitasaarella ollut Soliskylän ja Kymönkosken lisäksi muun muassa Ilmolahdella ja Viitankankaalla.

Vankileireistä on sotapäiväkirjat olemassa, mutta Viitasaaren kompaniasta, joka oli hajautettu kylille en löytänyt yhtenäistä paikkakunnan nimiin perustuvaa sotapäiväkirjaa. Etsintä siltä osin jatkuu. Olin yhteydessä tri Lars Westerlundin, joka on kuollut Turun yliopistossa 283-sivuisen teoksen vankileireistä. Siellä Viitasaari mainitaan alaleiripaikkana, mutta sen tarkempaa tietoa ei leireistä ole teoksessa.

Lisätietoja: https://arkisto.fi/uploads/julkaisut/monografiat/Vankileiri-en_kasikirja_web.pdf